

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. Koháry-utca 4. II.
Telefonszám: Lipót 974-24.
Minden pénz a lelkészi hivatal címére
küldendő.

Felelős szerkesztő:
JÓZAN MIKLÓS
Munkatársak:
Botár Imre Buzogány Anna
dr. Csiki Gábor

Megjelenik havonként.
Előfizetési ára:
Egy évre 4 pengő

Torda: 1568.

HATÁRKÖVEK

Pozsony: 1848.

az unitárius egyház történetében. Ezekben a helyeken mondotta ki az országgyűlés előbb Erdélyre, azután egész Magyarországra nézve, hogy **az unitárius vallás bevett vallás** (recepta religio).

TARTALOM:

„Március 15.”	==	Szerkesztő
Levél: 1530. aug. 5.	==	P. B.
Az Unitárius Misszió ház	==	
Március.	==	Dr. Nyiredy Géza
Amerikai levél, Ferencz Jó- zsef halálához	==	Sydney B. Snow.
Hirek.		

tét az utolsó jottáig meg kell tartanunk. Március 15-ike — élet vagy halál... És mi most közelebb vagyunk a halálhoz, mint az élethez.

Ennek tudatában ünnepel a Nemzet. Nem magát ünnepli. Hálát ad Istennek a daliás idők dicső vezéreiért, a hős honvédekért, a névtelen hősökért, akiket az Isten szólitott, elhivott és elhozott a maga idejében, hogy a megváltás művét befejezzék. Ezt ünnepeljük idehaza. És ezt ünnepli az Ujvilágban az a borongó szívű zarándok csapat, amely ért kalászból font koszorút s letarolt erdőink sarjadó ágait viszi hódolatul Kossuth Lajos new-yorki szobrára. Ott — a River-Drivon, nagy Elnökök társaságában, találkozót adnak egymásnak az Ó- és Ujhaza fiai... Ó-Március — Uj március! Hát elfelejtettétek, hogy egyazon édes Anya szült és táplált titeket? Ti édes testvérek vagytok: egy Hazának gyermekei... Szeressétek egymást!

Szerkesztő

Levél: 1530. aug. 5.

Luther — a Választófejedelemhez.

Kegyelem és béke az Ur Jézus Krisztusban! Kegyelmes Uram, több ízben irtam már Neked és másoknak is, mintha Isten engemet különös módon körülvelt volna áldott segédelmével és vigasztalásával. De én ezt kötelességemnek tartom, látva, hogy egyesek mennyire elcsüggedtek: mintha a jó Isten egészen elfeledkezett volna rólunk. Pedig a mi Istenünk az ő gyermekeiről soha örökké el nem felejtkezik.

Mostanában két csodának voltam szemtanuja. Minap amint kitekintek az ablakon, nagy lelki örömmel gyönyörködtem a csillagos égbolt ezer szépségében. A boltozatot tartó oszlopoknak semmi nyoma. És az egek egy pillanatra is meg nem rendültek. Szegény emberek, akik mindig a tartó oszlopok után kutatnak! Nem találják s emiatt örökös aggodalomban élnek: Hátha a következő pilla-

natban itt a világ vége s összeroppan az egész nagy teremtés!

A második csoda ez volt. Óriási viharfelhők kavarogtak fenn a levegőben. Hatalmas és félelmetes mint a tenger dagálya. Nagy tömegben, végelethetetlen hömpölyögve tova parttalan medrében, mint a végítélet. De azon mód, minden baj nélkül elvonultak. Merre mentek? Hova tűntek? Távozóban, mégis a ködön áttetsző szivárvány ragyogta be pár pillanatra az eget és a földet. Azután lassankint az is elenyészett... Szegény emberek, akik a vihartól való félelmökben észre sem veszik: pedig ott ragyog előttük az ígélet és áldás diadalive!

Kegyelmes Uramat az Ur Jézus Krisztus szeretetteljes oltalmába ajánlom.

Kelt levelem a Pusztában.

P. B.

Az Unitárius Misszió Ház.

Az angol és amerikai Unitáriusok támogatása mellett szervezett Unitárius Misszió Ház többek között feladatául tűzte ki a szegényügy felkarolását és az Erdélyből menekült főiskolai hallgatók támogatását is. Az elmúlt év folyamán dr. Csiki Gábor lelkész 4.980.40 pengőt gyűjtött amerikai barátai körében erre a célra. A nevezett összeggel közel 200 esetben nyújtott hathatós segítyt az arra rászorultaknak. Ezenkívül az Amerikai Unitárius Nőszövetség jóvoltából jelentékeny ruhasegélyben részesített sokat hiveink közül. A Misszió Ház által fentartott két Diák Otthonban 17 egyetemi hallgató nyert az év folyamán ingyenes lakást.

A Misszió Házban építendő új templom berendezésének a költségeire az alábbi megajánlások történtek. A. Kovács József szfvárosi tannító 50 P (fiz. 20 P), Tóth Albert egy templomi szék ára, Klein Géza 30 P., Takács Ferenc 4 P' Ujváry Lajos egy pad ára, özv. Jankó Józsefné 20 P' Szabó Sándorné 5 P, Somlyai Árpád 5 P, Sajó Antalné egy márványtábla dija, Gyarmathy Mózes egy templomi pad ára. Ezenkívül érdeklődtek még: Botár János, Jakab Zoltán és Ráduly János, Dimény Mózes, kik ajánlataikat később nevezik meg.

Előfizetési felhívás a keresztény Magvetőre.

Régóta érzett hiányt akarunk pótolni, amikor előfizetési felhívással fordulunk a magyar unitáriusokhoz és a tiszta keresztény theista felfogás minden barátjához.

Már tíz esztendeje nélkülözi a magyar unitárius közönség egyetlen irodalmi és tudományos folyóiratát: a Keresztény Magvetőt. A keserű tíz esztendő széttépte a magyar politikai egységet, lerontotta legnemesebb nemzeti eszményeinket, de nem rabolhatta el tőlünk a legszentebbet: a magyar kultúra egységét s nem szoríthatott le bennünket magyarországi unitáriusokat az anyai emlékekről s nem apaszthatta el előttünk az erdélyi unitárius szellemiség édes anyatejét.

Ha az elmúlt tíz esztendő alatt csak egyesek, juthattak hozzá a hiányos postaközlekedés, rossz összeköttetés útján a mindennapi kenyérnél is izesebb szellemi táplálékhoz, most már elérkezettnek találjuk az időt arra, hogy mindenki számára lehetővé tegyük ennek megszerzését. Megegyezésre jutottunk a Keresztény Magvető nagyérdemű szerkesztőjével Dr. Borbély István kollégiumi igazgató-

val, a folyóirat tudós szerkesztőjével, hogy a K. Magvető kiadóhivatala egy csomagban küldi át az összes megrendelt példányokat azután Budapestről küldjük el az összes magyarországi előfizetőnek, valamint Pestre küldendő postautalványon az előfizetés. Ez az eljárás biztosít arról mindenkit, hogy pontosan megkapja az előfizetett lapot s pénzét nem dobja ki hiába.

A Keresztény Magvető előfizetési ára egy évre 8 pengő. Megjelenik évente négyszer, minden alkalommal körülbelül 5-6 ivnyi terjedelmel.

A folyóirat főmunkatársai: Dr. Borbély István, dr. Boross György, Dr. Ferenczy Géza, dr. Gál Kelemen, Dr. Varga Béla, dr. Kiss Elek, Vári Albert stb.

A felsorolt nevek biztosítják a folyóirat magas színvonalát.

A megrendeléseket és előfizetéseket bizalommal várja a Keresztény Magvető kiadóhivatala. A folyóiratra vonatkozó minden pénz és felszólítás Jancsó László hitoktató lelkész címére küldendő; Budapest V. Koháry-u. 4.

Március.

* 1927. márcz. 15-én a Dávid Ferenc Ifjusági Egylet ünnepélyén felolvasta Dr. Nyiredy Géza.

Ma, amikor a magyar lélek megrendítő gyászának köntöse fölé egy pillanatra az ünneplés palástját ölti föl magára, a letűnt évek távolából egy kép emléke merül föl lelkemben. — Odaröpült az emlékezés szárnya szülővárosom falai közé, arra a helyre, amely az igazságon tett erőszak békeszerződésnek deklarált kódexének rendelkezése szerint ki van ugyan jelenleg zárva abból a forgalmi körből, amely számunkra a hazát jelenti, de emléke a mi ragaszkodó, hálás fiui szívünk élő törvénytábláján a szeretet soha el sem múló jegyei által, merit örök életet. Emlékezni ide jár vissza a lelkem és átcikázik rajta sok régi március ünnepének feledhetetlen képe.

Az utcákon hullámozó tömeg; feje fölött, mint valami misztikus túlvilági fénytől megítasodott pillangósereg röpködött a háromszinű zászlók zizegő erdeje, a fiatal március lanyha fuvallatában. A főtéren színes szalagokkal átfont dobogókat ácsoltak fürge kezek és zengett az ének, szárnyalt a szó: „rabok tovább nem leszünk.” És mi ott állottunk rajongó gyermekek, szemünkben soha nem látott fények kergetőztek, ott állottunk a szí-

nes szavak roppant zuhatagában és hullott, hullott a drága szó, mint nem sejtett égi ajándék nem értelmünkön, de fölhevített érzékeinken keresztül hullámozott át a szavak zengő ritmikája „szabadság, egyenlőség, testvériség!” Óh! soha nem láttam olyan szép márciusot. Azután hosszú évek multán ismét ránk köszöntött március. A gyalui havasok fehér sapkájára aranytallérokat dobált a napsugár a Hója erdő gyermek emlékektől megtisztult ölében hóvirágok ütötték föl kandi fejüket és a hegyek közül diadalmas arany szekeren lerohant a tavasz.

És én mégis, soha nem láttam olyan szomorú márciusot. Az emberek tört fényű szemükben fekete fátylakat bontogatott a bánat s minden szív mélyében üszökfészket hordozott. S mintha valami roppant halott virrasztás kísérteties fénye gyulladt volna föl a nap vakító ragyogásában, fájdalomtól vonagló ajkainkra tévedt szavakkal ostromolni szeretünk volna a napot „Óh! Ne pazarold reánk életet zsendítő ragyogásodat, hisz mi itten a halál árnyékában járunk!”

S amint ott állottunk a mult boldog emlékeinek hamvvedre fölött a diadalmas március legszomorúbb évfordulóján, mégis akkor s ott gyulladt föl értelmünk előtt, ott mutatkozott meg a maga áldozatos valóságában, mint a keresztrefeszített megváltó drága teste: a szabadság. Óh, hányszor halottuk, hányszor lelkesedtünk zengzetes szavától, de értelmünk felfogni csak akkor tudhatta, akkor, amikor vérünk elhullott csöppjének, idegeinek lemetszett szálának éreztük, 1919. márciusán!

Különösnek tűnhetik föl mélyen tisztelt ünneplő közönség, hogy ma, amidőn letűnt nagy idők nagy eszméi mellett pásztortűzet gyújtani gyűltünk össze e szent falak közé, a fájdalom mélyen hangolt húrját zenditem meg, az emlékezés méla skáláján, úgy gondolom azonban, hogy a márciusi nagy eszmék ünnepének tulajdonképeni jelentősége épen azokban a mély érzelmi behatásokban, fájdalomban fogant átértésekben tükröződik vissza leghivebben, amelyekkel a magyar lélek, a magyar nemzeti öntudat világa történelmünk mai, legtragikusabb szakaszában meggazdagodott.

Igaz ugyan, hogy a nemzeti mult homályba merülő ösvényein kóborolva alig találunk generációt, amely a márciusi eszmék fondorlatosabb elálcázását a maga fonáljára fordított nemzeti létében tragikusabb elevenséggel észlelhette volna, mint a mai magyar generáció, de viszont alig volt nemzedék, amelynek épen a történelmi aktivitás teljességétől megfosztott állapotában a márciusi eszmék igazságát osztó hatalmán, napfényt árasztó erején olthatatlanabb érzelmekkel, rendithetlenebb hittel kellett volna csüggenie, mint nekünk. És bár tett légyen a földi gyarlóság kiáltóbb erőszakot mindezekben a nemes veretű eszméken, amelyek a márciusi események ködös távlatából felénk sugároznak, kiálthatják felénk, hogy a magyarnak nem lehet ünnepe, mi azt feleljük a hetyke szavakra: „Ünnepe csak annak a nemzetnek nincsen, amelyik önként dobja el magától a hit lobogó fátylóját. A mi ünnepünk nem a vigadozó hivatásos ünnepe, de a mi ünnepünk a mártír lelkek forró bizonyágtétele, a nemzeti mult szinte elvonatkoztatott tisztaságban tündöklő hagyományaihoz való ragaszkodásunk majdan diadalra vezető erejének gondolata mellett!

Ha ennek a gondolatnak a fényénél tartunk seregszemlét a márciusi események során, a legszembeötlőbben annak a tanulságnak ereje sugárzik felénk, amely azt hirdeti: „Hallgass a kor szavára!” Ez az intelem szól hozzátok is k. barátaim, akiknek majdan az állami és társadalmi élet irányításának fölöt-

tébb súlyos gonjaiban osztozni leszen szent kötelességtek! Ez az intelem az élő lelkiismeret hangján sugallja azt is: „Hajolj le a szép szívéhez, emeld magadhoz azt, légy vezetője, oltalmazója s a nemzeti összesség érdekeivel egy síkban mozgó törekvéseink istápolója. Ne szakadj el a néptől, mert ne feledd el, hogy őseid avagy te is talán abból az öskaptárból rajzoltál ki és attól nyerted lelked lendítő erejét. Ebben a talajban buzognak a nemzeti megújulás ösforrásai, s legyetek résen, ne-hogy azokat téveszmék mérge megfertőzhesse.

Ezek az intelmek benneteket k. barátaim kétszeres erővel is köteleznek, elsősorban is, mert a felvilágosodás halhatatlan emlékü vértanujának nevét homlokán, szellemét szívében viselő szervezetnek vagytok tagjai, köteleznek továbbá azért is, mert annak a szentföldnek vagytok szülöttei, amely a lelkiismereti szabadságnak és a társadalmi rétegek harmóniájának egyaránt klasszikus hazája volt.

A márciusi eszmék hagyománya int továbbá arra is, legyünk a szabadság eszméjének harcosai! Arra, ne ülünk föl jelszavaknak! Ne tévesszük szeme elöl, hogy alig van gondolat az ideák világában, amelynek lényegétől megfosztott látszata oly gyakran szolgált volna védőköpenyül az emberi lélek alantasabb megnyilatkozásainak, nemzeti tragédiánk kifejlődésének majd minden mozzanata tesz tanubizonyságot ennek a megállapításnak igazsága mellett! Amikor a fékevesztett demagógia a nemzeti becsület fegyverét kiütötte kezünkől, nem a népszabadság eszméjének tett nagy szolgálatára hivatkozott-e? Avagy amidőn a zabolátlan bosszúállás egy ezeréves államkapcsolat megbontásával tett pecsétet ördögi munkájának eredményére, nem-e a szabadság színes rakétáját röpitette-e föl a gögös elbizakodottság sáncfalai mögül. Felénk kiáltva „Ez a szabadság, a népek önrendelkezési jogának parancsszava!

Avagy fordítsuk tekintetünket Kelet felé, ahol egy világhatalom romjai fölött vörös zászlókat lobogtat a márciusi szellő! Mondják ott is a szabadságért folyik a küzdelem, egy egész világszabadságért; felbolygatott idegeink lázas álmaiban ma is lidérce fölki-sért még ennek a szabadságnak.

Ez a szabadság a Sátán szabadsága s ha szűkebbre vonjuk szemhatárunk vonalát és széttekintünk társadalmi életünk területén vizsgáljuk meg, mit nyújtott nekünk a tévesen értelmezett demokrácia u. n. szabadsága, amelyről már az ókor bölcselője megállapította, hogy nem egyéb, mint a boldogtalanságot tenyésztő anarchia.

Eredményezett-e egyebet, mint az emberi lélek eszményibb törekvéseire ügyet sem vető, egyoldaluan anyagi életfölfogás kialakulását, az erkölcsi kapcsolatok sajnálatos meglazulását, további vonatkozásban pedig a nemzeti élet arculatán felöltő magyar faji vonásoknak mind szembetünőbb elhalványulását.

Ez volna-e hát a szabadságnak az az eszménye, amelyért nekünk küzdenünk kell. Ez a szabadság nem kell nekünk! Nekünk az a szabadság kell, amelynek határai élet-, nemzeti közösség keretén belül addig terjedhetnek, ameddig a határok az állam alkotó faj magasabbrendű érdekeinek határvonalával egybeesnek. Mi azt a szabadságot áhitjuk, amely az élet serlegét nyújtja felénk, azt a serleget, amelyben a nemzeti megújulás itala gyöngyözik s függjön bár a kibontakozásútját fürkésző emberi tekintet a fajtestvéri erők összefogásán jelképező turánizmus, avagy egy nemzetek fölötti kapcsolat életre hívásának útja van gyökerező páneurópai gondolat bűvös csillagán. Mi azt hisszük, s azt hirdetjük, hogy nemzetünk talpraállásának, erkölcsi megújulásának elemeit kizárólag saját lelkének gazdagságából merítheti.

Épen ezért nincs okunk arra sem, hogy a modern pesszimizmus bölcselőjével együtt borongjunk az u. n. nyugati kultúra alá hanyatlásán, ha a nemzet fölött tovakigyózó füstfelhői mögül a nemzeti eszme hevében átnemesedett etikai ember lelki arcának vonásai bontakoznak ki előttünk.

Ebben a gondolatban kell nekünk is vigasztalást keresnünk, bár a nemzetek történelmének egymást felváltó fejezetei azoknak látszanak igazat adni, akik az emberi lélek örök gyarlóságának soha meg nem változó képében látják e nagy tragédiák eredő forrását.

Kemény Zsigmond 1861-ben a Pesti Napló hasábjain napvilágot látott, s a 48-as urnát szabályozó törvényekről írott hírlapi cikkében a bécsi kongresszus munkájának eredményéről elmélkedve a következőket írja: hogy a bécsi kongresszus durva keze, mely az országokat kiméletlenül vagdalta szét s életető elv nélkül csak gépészetileg alkotta össze, hogy a nemzeteket lenéző és göggel tipró diplomaták eljárása a visszahatás kimondhatatlan törvényeinél fogva az elnyomott nemzetiségek elégtelenségét folyvást táplálta és erősítette: az úgy hisszük semmi kétséget nem szenved, valamint az sem, hogy a bécsi kong-

resszus által megalázott Franciaország hivatva volt az ellene hozott végzés érvénytelenítésére az elnyomott nemzetiségeket megnyerni és kizsákmányolni.

Mintha csak a mi tragédiánk roppant síráma áradna felénk e márványba illő szavakból és mintha azóta egy vonással sem nemesedett volna az emberi lélek fejlődése. És önkénytelenül ajkunkra tolul a kérdés, vajjon mit szólana Kemény Zsigmond szelleme, ha a ránk szakadt magyar éjszaka kietlen sötétségében egyszer hozzánk ellátogatna? Mit szólana, ha maga köré tekintene, szétdarabolt hazája romjainak, hontalanná tett ivadékok vándor seregének s földült családi tüzhelyek hamuvá omlott boldogságának láttán s mit szólana, ha látná, hogy ép azoknak ivadékaik törtek nemzeti létünk ellen, akiknek hajdani megaláztatását egykor fölhaborodott lelke tüzes szavaival bélyegezte meg! Nem! Én nem ezekért emeltem föl lángolón szavaim pallósát, nagy eszmékért és nem törpe emberekért szállottam harcba!

Kemény Zsigmond megdöbönt lelke biztonnyal ezt mondaná s elborult szellemarcát rejtené el a boldogabb múlt kárpitja mögött.

De bármilyen sötét is a jelen bármennyi szenvedés jutott is osztályrészül a magyaroknak, hadd zendüljön meg szivünkben a remény harsonája!

A ti szellemeteket idézzük márciusi ifjak! Árasszátok felénk eszméitek soha meg nem szünő igazságát, hadd fürödjön meg bennük a lelkünk, mint a monda hőse a sárkány vérében, hadd legyen verhetetlen a harcok izmot feszítő tornáján!

Hallhatatlan szellemetek ténye törjön a köröttünk gomolygó trianoni sötétségen is keresztül, lángjánál hadd melegedjen minden hű magyar lelke, aki hazánk szűk határain túl is áhitattal gondol reátok a mai szent napon! A ti lelketek ereje adjon szárnyat a csüggedő gondolatnak, lendületet a lankadó izomnak s olthatatlan hitet a bizakodást vesztett sziveknek.

S ha elül majd az ünnep láza s ismét magunkra öltjük a munka tisztességes formaköpenyét, hétköznapjaink szürkeségét is avassa ünneppé annak a reménynek lobogó fénye, amely tinektek hirdeti: „Reátok köszönt még az a legdiadalmasabb március, a legszentebb unio ünnepe s ismét megnyílik előttetek az út, amely lehullott rabbilincsek halmain keresztül az ígéret szent földjére vezet, oda ahol örömötek záporzó könnyei között zendülhet föl a boldog köszöntés: „Hazajöttünk édes jó anyánk!”

Amerikai levél, Ferencz József püspökünk halálakor tartott amerikai gyász Istentiszteletről.

Amerikai Unitárius Társulat
25. Beacon Street. Boston. Mass.

1928. február 28.

Kedves Dr. Csiki!

Ferencz püspök halálának a hire, mely az ön kábel jelentése útján a mult héten jutott hozzánk, mindnyájunkra megrázóan hatott. Igaz, tekintve a püspök magas korát, a hir nem jött váratlanul s mégis mély fájdalommal veszük tudomásul eltávozását s azt, hogy nem élvezhetjük tovább az ő hosszú és szép életének áldását. Számunkra, kik Erdélyben is jártunk különösen Dr. Cornish úr és az én számomra, akik ott többször is megfordultunk, nagy személyes veszteséget is jelent halála, mert mi, akik valaha vele közelebbi érintkezésbe jöttünk, megtanultuk őt mindnyájan igazán, szivünkben szeretni.

Amihelyt a kábel távirat haláláról megérkezett, értesítés ment Boston város összes napilapjainak, melyek mind részletesen foglalkoztak a püspök halálával. A rákövetkező nap február 21-én gyászistentiszteletet tartottunk emlékére az Unitárius Székházban. Minthogy február 22.-e nemzeti ünnep, Washington születés napja volt, úgy gondoltuk, jobb lesz ha a gyászistentiszteletet 21-én megtartjuk és nem várunk az ünnep utánig. A hir gyorsan elterjedt Boston városában és vidékén egyaránt úgy, hogy férfiak és nők nagy számban gyülekeztek össze minden felől, hogy az „Eliot Hall”-ban áldozzanak a püspök drága emlékének.

Hét lelkész, mind a hét az Erdélyi Unitárius Egyház lelkes barátja, teljesített szolgálatot a gyászistentisztelet rendjén. Ezek teljes papi diszbe öltözve a Társulat tanácsstermében gyülekeztek és egységes menetben vonultak át az „Eliot Hall”-ba. Az istentisztelet a gyülekezett „Faith of our Fathers” kezdetű gyásznéke nyitotta meg. Az invokációt Rev. Fred. R. Lewis, az Erdélyi Segély bizottság titkára mondotta. Rev. Henry G. Ives, ki nem régen járt Erdélyben és Rev. Henry H. Saunderson DD, ki évekkkel ezelőtt Kolozsváron a püspök vendége volt alkalmi himnuszokat és költeményeket olvastak fel. Rev. Frederick L. Weis pedig, aki mint az Amerikai Unitárius Társulat hivatalos képviselője szintén nem régen járt Erdélyben a Bibliából olvasott megfelelő részeket. Imádságot mondott Rev. Sydney B. Snow DD., ki a legels; bizottságot vezette. Gyászbeszédet tartottak: Rev. Eugen R. Shippen a bostoni második gyülekezet lelkésze, ki a mult évben járt Erdélyben és Dr. Snow. Beszédjeikben a püspök életének és jellemének szépségét és hosszú egy-

házi szolgálatának az értékét hangoztatták.

Az istentisztelet végeztével a szolgálattelvő lelkészek Rev. Louis C. Cornish DD. urral, az Amerikai Unitárius Társulat elnökével az élükön egy egységes menetben a püspöknek a Székház előcsarnokába helyezett portrait-ja elé vonultak. A gyülekezet tagjai követték őket s az előcsarnokban és lépcsőkön körülállták az élet nagyságú képet. A kép előtt két nagy égő gyertyatartó állott. A kép alá koszorút helyezve Dr. Cornish mondott imát és kért áldást az elköltözöttre. Végzetül a gyülekezet „For all the Saints” kezdetű egyházi éneket énekelte el. A gyászistentiszteleten az összes Amerikai Unitárius egyháztársadalmi szervezetek képviselve voltak. Az Amerikai Unitárius Társulatot, annak elnöke Dr. Cornish és csaknem teljes számban megjelent tisztviselői kar képviselte. A Bostoni Lelkész Egyesület nevében Dr. Shippen, — a Lelkészi Kör nevében pedig annak titkára Mr. Weis jelent meg. A „CHRISTIAN REGISTER”-t szerkesztője Dr. Dieffenbach, az Erdélyi Segélybizottságot annak titkára Mr. Lewis és mások képviselték. Elküldötte képviselőjét az Universalista „Tuft Theologiai Akadémia” is Auer professzor személyében, a Wayside Pulpit Dr. Saunderson, a Connecticut Völgyi konferencia Mr. Ives az Unitárius Történelmi Társaság Rev. Henry Wilder Foote személyében. A Nőszövetség, a Világi Férfiak Ligája, az Ifjusági Egyesületek szintén nagyszámu küldöttséggel voltak képviselve. Rev. Samuel A. Eliot DD. az Amerikai Unitárius Társulat volt elnöke, az Arlington Street Templom lelkésze, William Ellery Channing utóda más elfoglaltsága miatt képtelen volt megjelenni. Később azonban ő is megjelent a Székházban, hogy távolmaradását kimentse és Ferencz püspök iránt táplált tiszteletének adóját lerója.

Gyászistentiszteletünknek ezt a rövid leírását dr. Cornish kérésére abban a reményben küldöm meg önhez, hogy ez önt, az ön barátait és az összes atyánkfiait odaát közelről fogja érdekelni.

Legjobb kívánságaim kifejezése mellett vagyok örök baráti hűséggel

Sydney B. Snow.

Tiszt. dr. Csiki Gábornak 9 ker. Rákos-u. 3

Budapest.

HIREK

Telefonszámunk: Lipót 974-24.

Az egyházi adók és az Unitárius Értesítő előfizetési díja az a kettős alap, amire egyházunk és lapunk anyagilag támaszkodik. Ezt kérjük szüntelen. Mert sokba kerül mind a kettő. És ráfizetni nem tudunk egyikre sem mert nincs miből. Kérjük tehát kedves hiveinket támogassák azt a szellemi munkát, amelyet hiveinkért folytatunk. Mit ér a legszebb gondolat és mit a legeggyüttérzőbb vigasztalás, ha nem öltöztetjük hang és betű testekbe, hogy eljuthasson minden bánatos szívhez és szomjas lélekhez. — Kérjük az anyagi segítséget a betűkhöz, hogy leírt szavainkon át lelkeink találkozzanak. — Az előfizetést kéri az Unitárius Értesítő Kiadóhivatala.

Istentiszteletek a fővárosban és környékén minden vasárnap délelőtt 11 órakor az V. Koháry-uccai templomban minden hó második vasárnapján délután 4 órakor a VIII. Csobánc-uccai elemi iskolában és minden hó utolsó vasárnapján délelőtt 11 órakor Pestszentlőrincen a Kulturházban.

Tanulóifjúságunk számára minden hó második vasárnapján az elemisták és a középiskolák 1-4-ik oszt. minden hó utolsó vasárnapján pedig az V—VIII. oszt. és iparostanoncok számára istentiszteletet tart Jancsi László lelkész a templomban. Az istentisztelet ideje: reggel 9 óra. Megjelenés kötelező.

Esketést, keresztelést, temetést egy nappal előbb kell bejelenteni. Ezt saját érdekében mindenki tartsa szem előtt. Hivatalos órák: délelőtt 9-tl és délután 3 óráig.

Lakásváltozás esetén egy levelezőlapon kérjük az értesítést az új címről, hogy lapunkat pontosan kézbesíthessük.

Ha egy családban betegség, vagy egyéb baj támad, ha valamely család tagja kórházi ápolás alá kerül, hozzátartozói levélben vagy telefonon értesítsék a lelkészi hivatalt erről, hogy amennyire erőnk-től telik, enyhítsük testi-lelki fájdalmát, szenvedő testvérünknek.

Rendőr istentiszteleteink november havában kezdődtek meg, Józán Miklós püspöki vikárius, a rendőrök evangelizátora minden hó harmadik csütörtök-

jén este 6 órakor szolgál rendőrhiveinkkel az Hrszine előtt.

Pénztári órák a budapesti lelkészi hivatalban d. e. 9-től, d. u. 3-ig. Adót, előfizetést, adományt átvesz Gál Miklós pénztáros.

Angol órák. Hétfőn d. u. 5—7-ig kezdődnek az egyházi tanácsteremben V. Koháry-ucca 4. I. emelet 8. (a templom alatt.) Minden hó utolsó péntekjén társalgás.

A konfirmációra való előkészítés március első vasárnapján kezdődik. Minden 14. életévét betöltött fiú és leány jelentkezék idejében a lelkészi hivatalban vagy a hitoktató lelkésznél.

A leányegyesület havonta kétszer tart összejövetelt a tanácsteremben. Minden hó első ésharmadik vasárnapján délután fél 4 órakor.

Csekkünkön, amelynek száma 30.400, csak egyházi adót és az értesítő árát lehet beküldeni. Bármilyen másféle küldeményt postautalványon kérünk.

Pestszentlőrincen az állami telepi Kulturházban husvét másodnapján (hétfőn) délelőtt 11 órakor Urvacsorát oszt dr. Csiki Gábor missziói lelkész.

Husvétünnepünk első napján (épen mint karácsonykor is két Istentiszteletet tartunk. Egyet 9 órakor és egyet 11 órakor. Mind a kettőn Urvacsorát osztunk. Az ünnep másodnapján délelőtt 11 órakor Istentisztelet és Urvacsora.

Az ünnepi program a következő: I. napján 9 órakor. Prédikál Biró Lajos lelkész, Urvacsorát oszt: dr. Csiki Gábor missziói lelkész. 11 órakor. Prédikál dr. Csiki Gábor, Urvacsorát oszt: Biró Lajos.

II. napján délelőtt 11 órakor. Prédikál: Pethő István hitoktató lelkész. Urvacsorát Józán Miklós püspöki vikárius, aki az ünnep első napján vasárnap este 10 órakor érkezik vissza Amerikából.

Virágvasárnapján délelőtt 11 órakor Debrecenben a Kossuth-uccai református templomban délelőtt 11 órakor dr. Csiki Gábor missziói lelkész szolgál debreceni hiveinknek igehirdetéssel és Urvacsorával.

Budapesten virágvasárnap délután 5 órakor Janesi László hitoktató lelkész prédikál: Judás-ról.

Nagypénteken délelőtt 11 órakor Krisztus Urunk halálának emlékére a Passió-t énekeljük a templomban. Imádkozik és beszédet mond: Biró Lajos.

Nagycsütörtökön (ápr. 5-én) d. u. 6 órakor rendőreinknek oszt Urvacsorát dr. Csiki Gábor.

A templomi hangverseny, amit márc. 8-án rendezett a Nőszövetség templomunkban anyagilag és erkölcsileg a legteljesebb sikerű hangversenynek mondható. Az eredmény megtérítette özv. Fábry Edéné alelnöknek a rendezésbe fektetett fáradságát. Kadicsfalvi-Parsche Éva gonrdonka művésznő, K. Eitner Irén operaénekesnő, Dr. Kazacsayné Lázár Jolán szavalóművésznő, Poós Margit tanárnő vezetése alatt a vácsi-úti polgári leányiskola énekkara és Dr. Barzu Livius dalénekes énekei, orgona, gordonka számai és szavalata a legelsőbbrendű művészi teljesítmények voltak. Nem is lehetünk eléggé hálásak érte a művésznők és művészeknek. Csak Isten gazdag áldását kérjük jóságukért művészetükre.

Márciusi ünnepélyen lobogott fel a hivatalosan is nemzeti ünneppé törvényesített — március 15-én d. u. 6 órakor — a Brassói Sámuel Ifjusági Egyesület szabadság és hazaszeretete. Mint eddig minden évben úgy most is művészi és irodalmi értékű programmal áldoztak a márciusi eszméknek. Takách Dórka énekművésznő, dr. Molnár Jenő Antal orgonaművész ének-száma és Pethő István hitoktató lelkész imája felébresztették a hangulatot, Wernes Gyula joghallgató valóban ünnepi, tartalmas márciusi beszédében. Lugossy István tárogatóművész kuruc dalai és a Hymnus zárták be a nagy közönséget vonzott ünnepélyt.

Miskolcon ápr. 15-én (vasárnap) d. e. 11 órakor az evangélikus templomban Józán Miklós püspöki vikárius Szegeden ápr. 22-én (vasárnap) d. e. 11 órakor

a református templomban dr. Csiki Gábor misszió-lelkész tartanak istentiszteletet.

A Dávid Ferenc Egylet utolsó — évadzáró — felolvasó ülését ápr. 20-án (pénteken) este 6 órakor tartja a templomban. „Az ember boldogsága” címen előad: Polgár Lipót presbiter. Előadásának tartalma: 1. Az ember boldogsága. 2. A szeretet vallása 3. A hit lelki virágai. 4. A jövő élet küszöbén. 5. Unitáriusok történelme Magyarországon. A zenei számokkal gazdagított estély érdekes tárgyának meghallgatására mindenkit szeretettel hívunk.

Az Igazgatótanács ápr. 26-án (csütörtökön) d. u. 5 órakor rendes ülést tart, amelyen az elnöki elintézt ügyeken és jelentéseken kívül a Nyugdíj-szabályzat javított szövege kerül tárgyalásra, valamint a köri közgyűlés során megoldandó kérdések előkészítése.

Halottak. A Debreceni Leányegyházközségnek gyásza van. Gondnoka **Lőfi Jenő** erdőtanácsos márc. 9-én 61 éves korában váratlanul elhalt. Temetése nagy részvét mellett márc. 11-én volt. Debrecem társadalmának elkelőségeinek részvételével.

Fekete Pál a kolozsvári egyház tiszteletbeli presbitere 53 éves korában febr. 24-én meghalt, Kolozsvárott.

Kozma Kálmán a román hadsereg őrnagya 40-ik évében márc. 17-én Székelyszentmiklóson meghalt.

Békesség lengjen poraik felett.

Használt gyermekruhákat kérünk. Kedves hiveinket ezuton kéri a budapesti lelkészi hivatal, hogy a használt gyermekruhákat és cipőket ne tessék elvesztegetni, hanem sziveskedjék a lelkészi hivatalba Biró Lajos lelkészhez juttatni. Az iskolás unitárius tanulók között igen soknak alig van ruhája. Ezeknek szegénységén akar segíteni, — hiveink jóakaratu támogatásával — a lelkészi hivatal.

